

بازخوانی روحیه‌امدادگری داوطلبان هلال

روایت ایثار انقلابی

شهریار مزیدآبادی |

شاید آن روز فقط روز خلق یک حماسه نبود، آن روزی که همه مردم ایران برای رسیدن به یک پیروزی دست در دست هم دادند. خوشحالی‌شان را با هم تقسیم کردند و طعم شیرین آن هنوز در کام مردم به یادماندنی است. روزی که خرمشهر را خدا آزاد کرد. شاید خیلی‌ها یادشان نیست که عملیات بیت‌المقدس در ۳۰ دقیقه بامداد روز ۱۰ اردیبهشت ۱۳۶۱ با قرائت رمز عملیات: بسم‌الله الرحمن الرحیم، بسم‌الله القاسم الجبارین، یا علی‌ابن‌ابی‌طالب آغاز شد. این عملیات به چهار دوره زمانی تقسیم شد و تا اواسط خردادماه ادامه یافت.

ازادسازی خرمشهر در مرحله چهارم این عملیات قرار داشت، یعنی از اول خرداد ۱۳۶۱ شروع شد، یعنی ۲۰ روز بعد. جنگی با هدف آزادسازی مناطق تصرف‌شده توسط ارتش عراق و تحمل باتک‌های متعدد که هربار با پایداری و مقاومت دلاورانه رزمندگان ایرانی مواجه شدند و با دادن خساراتی عقب‌نشینی کردند. در ساعت ۲ بعد از ظهر سوم خرداد ۱۳۶۱، خرمشهر به‌طور کامل آزاد شد و پرچم پرافتخار جمهوری اسلامی ایران بر فراز «مسجد جامع» و پل تخریب‌شده خرمشهر به اهتزاز درآمد.

بدین ترتیب این شهر مقاوم که پس از ۴۵ روز پایداری و مقاومت در ۴ آبان ۱۳۵۹ به اشغال دشمن درآمده بود، پس از ۵۷۸ روز (۱۹ ماه) اسارت، بار دیگر به آغوش گرم میهن اسلامی بازگشت و پیکره پاک آن از لوٹ وجود متجاوزان تطهیر شد. آن روزها مسئولیت مهم ستاد تخلیه مجروحان جنگ در فرودگاه مهرآباد را برعهده داشتیم. کاری بسیار سخت و طاقت‌فرسا که از ۱۰ اردیبهشت تا ۱۰ خرداد ادامه داشت. این دوره از ماموریت با همراهی ۳۰ نفر امدادگر داوطلب و ۲۰ آمبولانس هلال احمر، ۲ بالگرد و ۳۰ آمبولانس اورژانس به‌طور سازمانی، برای پذیرش و رساندن مجروحان در سطح بیمارستان‌های تهران انجام شد. این ستاد متشکل از نمایندگان سازمان‌های مسئول در امر درمان مجروحان از روزهای اولیه جنگ در فرودگاه‌های کشور تشکیل شد.

از روز نخست عملیات، هوایمادهای غول‌پیکر نظامی یک به یک فرود می‌آمدند و مجروحانی با صدمات مختلف را به این ستاد تحویل می‌دادند. ضربه مغزی، آسیب‌های نخاعی، قطع عضو، زخم نافذ در سینه، جراحات‌های شکمی، آسیب‌های چشمی، شکستگی در اندام‌های مختلف و... برخی از صدمات مجروحان بود. وضع برخی از آنها بسیار بحرانی و ناگوار بود.

این عملیات شبانه‌روزی در صورتی انجام می‌گرفت که وضع هوایی بسیار خطرناک (حمله هوایی دشمن)، تعداد هوایمادهای کمک‌رسان بسیار زیاد و کثرت مجروحان همواره نگرانی‌های رسیدگی به‌موقع را همراه داشت.

همه می‌دویدند تا با رسیدگی سریع مانع از وخیم‌تر شدن حال مجروحان شوند. یادم هست که تعدادی از کارکنان فرودگاه و هوایمادهایی همان‌نیز برای کمک وارد ستاد شده بودند. ده‌ها آمبولانس خصوصی و بیمارستانی هم برای بردن مجروحان آمده بودند حتی برخی از تاکسی‌های فرودگاه هم برای انتقال مصدومان سربازی در محل ستاد حاضر شده بودند.

شاید تا آن تاریخ، بزرگ‌ترین عملیات جابه‌جایی مجروحان در کشور در حال انجام بود. اصلاً بزرگ‌ترین فرودگاه ایران تبدیل به ترمینال مصدومان جنگی شده بود. به علت محدودیت فضای پارک هواپیماها تعداد زیادی از آنها با موتور روشن در صف نوبت قرار می‌گرفتند و این کار را مشکل می‌کرد زیرا وضع برخی از مجروحان به‌گونه‌ای نبود که بتوان آن‌ها را معطل کرد، برای همین و به اضطرار، به سه گروه تقسیم می‌شدیم و همزمان ۲ هواپیما را تخلیه می‌کردیم. از سویی باید حواسم به تعداد آمبولانس‌ها بود، از طرفی امدادگران هماهنگ می‌شدند و از همه مهم‌تر بیماران بدحال باید زودتر به بیمارستان اعزام می‌شدند. فضای ستاد تخلیه بسیار شلوغ بود. رفت‌وآمد بعضی از خانواده‌هایی که خبر مجروح شدن فرزندان‌شان را داشتند، سسر و صدای آمبولانس‌ها، ناله تعداد زیادی از مجروحان و صدای گوش‌خراش ملخ هواپیماهای C۱۳۰ کار را بسیار دشوار می‌کرد.

آن روزهایی که رزمندگان اسلام پس از آزادسازی خرمشهر، نماز شکر را در مسجدجامع شهر اقامه کردند و خبر آزادسازی خرمشهر به سرعت در همه جا طنین افکند، ملت ایران که مدت‌ها در آرزوی شنیدن چنین خبر مسرت‌بخشی بودند، غرق در شادی و سرور شد. مردم به خیابان‌ها ریختند و با پخش شیرینی به جشن و شادی پرداختند. ما عزیزترین جوانان این آب و خاک را به بیمارستان می‌رساندیم. آن روزها خیابان آزادی تهران حال و هوای دیگری داشت. همه مردم مأموران راهنمایی و رانندگی شده بودند و راه را برای آمبولانس‌ها باز می‌کردند. صحنه‌هایی بی‌نظیر که می‌تواند برای ثبت در تاریخ باز گو شود. افزایش سرعت آمبولانس‌ها در خط ویژه‌هایی که مردم کشیده بودند ترابری مجروحان را آسان کرده بود. تعداد کم آمبولانس‌ها در مقایسه با تعداد مجروحان وارد شده به ستاد تخلیه، یکی از نگرانی‌های دایمی من بود که فقط به مدد و مشارکت مردم و تسریع در رفت‌وآمد خیابان‌های اصلی و پذیرش بی‌سابقه بیمارستان‌ها به انجام رسید. آن روزهای سخت از این جهت مثال‌زدنی است که وقتی مردم بخواهند به همدیگر کمک کنند بهترین راه و روش مشارکت و امداد را پیدا خواهند کرد. مردم آن روزگار تهران و به‌ویژه خیابان آزادی و انقلاب یادشان هست با عشق و علاقه در آن روزهای گرم زیر آفتاب، وقتی دست در دست هم خط ویژه آمبولانس درست می‌کردند خود را در دفاع رزمندگان سهم می‌دانستند. آن روزها از جهات متعدد بسیار تلخ و ناگوار بود. شاید اگر حالات فتح خرمشهر نبود خستگی آن ایام هنوز هم در جانمان باقی مانده بود. چه زود گذشت؛ ۲۲سال از روزهای سخت جنگ سپری شد، اما امدادگرانی که آن روزها همه توان خود را برای کمک به مجروحان گذاردند و خواب و آسایش را بر خود حرام کردند در پیشگاه خداوند دلخوش به این جمله‌اند که در سخت‌ترین شرایط آنچه در توان داشتیم برای کمک به بهترین جوانان این مرز و بوم ارایه کردیم. یاد آن تلاشگران را با دعا گرامی باد.

نگاهی به خدمات هلال احمر در طول انقلاب اسلامی

یاران سرخ خورشید انقلاب

نواب شمس‌یور، اشرف سادات موسوی، امیرالدین روحنواز یکی از پرافتخارترین دوران فعالیت کارکنان و امدادگران جمعیت شیر و خورشید سرخ خدماتی بود که بیمارستان‌ها و درمانگاه‌های تابعه در دوران پرتلاش قیام ملت مسلمان شورمان در طول

انقلاب اسلامی سال ۱۳۵۷ به مردم و انقلابیون ارا به می‌دادند. کارکنان فسادکار و زحمتکش شیر و خورشید سرخ در چند صد مرکز درمانی در طول شبانه‌روز، زخمی‌ها و مصدومان انقلاب را مداوا یا پرستاری می‌کردند و آمبولانس‌های جمعیت بی‌دری میان تظاهرکنندگان در حال

گشت‌زنی بودند. همچنین حضور نیروهای جمعیت شیر و خورشید در اعتصابات و راهپیمایی‌ها نیز از کارهای دیگر کارکنان این نهاد در یاری‌رسانی به امام و انقلاب بود. استقرار شبکه بی‌سیم و حفاظت از امام در مدرسه علوی هنگام اسکان امام در اوایل

انقلاب نیز برگ زرینی در افتخارات این نهاد مردمی در پیروزی شکوهمند انقلاب بود و در این مستند قصد بر آن است تا با بررسی اسناد، روزنامه‌ها و خاطرات مورثی بر فعالیت یاری‌رسانان سرخ در پیروزی انقلاب داشته باشیم.

لیکن پاسخ‌ن داده و متعاقب آن به کلاتری اعلام نموده که مجروحان را پس از مداوا از درب دیگر بیمارستان فراری ساختند. معهدا قرآن در دست است که بدان وسیله به شناسایی مهاجمین اقدام گردیده و اتومبیل ژان مذکور به شماره ۷۷۲۱۳ تهران ع حامل مهاجمین در فاصله ۳ کیلومتری محل حادثه متوقف بوده که از هشت نقطه مورد اصابت تیر مأمورین واقع و در داخل اتومبیل نیز خون موجود است و صندوق عقب آن حاوی ۵ بیت بنزین می‌باشد اتومبیل توقیف و جریان با شناسایی که راننده وانت‌بار از مجروح دارد تحت بررسی است و نتیجه متعاقبا به اطلاع خواهید رسید. لیتقوانی ۱- به استناد تاریخ سرصفحه سند، منظور از روز گذشته دوازدهم دی‌ماه است.

ارجمند، دکتر پرنده بوده و افراد بحث مرتباً با افراد مخالف ارتباط دارند و موجبات تحریکات مردم را فراهم آورده‌اند.

عدم همکاری بیمارستان‌ها با شهرداری‌ها

روزشمار: ۱۲/۱۳۵۷/۱۳، ص ۹۳

۲۳۰۰ روز گذشته (۱۱) یک دستگاه اتومبیل ژبان مقابل کلاتری بخش ۳ متوقف و یک نفر از سرنشینان که در عقب اتومبیل نشسته بود با مسلسل بقراولان کلاتری تیراندازی و قصد کشتن مأمور را داشته که در این امر موفق نگردیده و مأمورین متقابلاً به تیراندازی آنها پاسخ و چند تیر به اتومبیل اصابت نموده پس از وقوع حادثه چون احتمال می‌رفت مهاجمین مورد اصابت تیرها واقع شده باشند به بیمارستان‌ها اعلام و اطلاع حاصل شد که یکی از مجروحان بوسیله وانت و دیگری با یک دستگاه تاکسی به بیمارستان شیر و خورشید حمل گردیده‌اند راننده وانت احضار و بازجویی و موارد را تأیید مراتب وسیله تلفن به آقای دکتر محجوبی، رئیس بیمارستان شیر و خورشید اعلام ضمن تشریح اهمیت موضوع تقاضا گردیده مجروحان را مداوا و هنگام ترخیص به شهرداری اطلاع دهند و درب بیمارستان مأمور گردیده شد و از قرار اطلاع تا ساعت [ناخوانا] صبح روز جاری مجروحان در بیمارستان بوده و جهت تحویل آنان نامه به بیمارستان ارسال گردیده

گزارش‌های متفاوت از تعداد کشته‌شدگان دیشب و امروز تهران

به نقل از منابع پزشکی قانونی تا ساعت ۱۰:۳۰ امروز پیکر ۲۵ نفر که در تیراندازی‌های دیروز و دیشب کشته شده بودند، به پزشکی قانونی منتقل شده است؛ برخی از این پیکرها دیروز و دیشب در مساجد نگهداری شد و امروز برای انجام تشریفات قانونی به منظور صدور جواز دفن به این سازمان منتقل شده است؛ البته انتقال اجساد کشته‌شدگان هنوز به پزشکی قانونی ادامه دارد.

بیمارستان شیر و خورشید در سنج

اطلاعی درباره وقایع اخیر سنندج: مدیرعامل جمعیت شیر و خورشید سرخ سنندج طی یک اعلامیه ۲ صفحه‌ای به جزئیات وقایع اخیر شهر سنندج و نحوه تظاهرات - آرام در روزهای ۱۷ و ۱۸ و ۱۹ مهرماه و همچنین تظاهرات عظیم روز ۱۶ آبان‌ماه که با شرکت بیش از ۵۰ هزار نفر در سنندج با آرامش کامل برگزار شد، اشاره کرده و به رفتار مأموران در برابر مردم اعتراض کرده است. منصور دلان، مدیرعامل جمعیت که در عین حال وکیل دادگستری است، نوشته است که در پی این حوادث، بیمارستان‌های پهلوی شیر و خورشید سرخ سنندج اقدام به انتقال زخمیان و کشته‌شدگان به وسیله آمبولانس نمودند ولی با کمال تأسف مأمورین به هیچ‌وجه اجازه فعالیت را به آمبولانس‌ها ندادند تا جایی که میدان اقبال را که تنها راه آمودرفت وسایط نقلیه به بیمارستان است با آتش مسدود کردند تا جایی که خطر آتش‌سوزی در خود بیمارستان به وجود آمد. در این بیانیه اضافه شده است که رفتار ناپسند و غیرقانونی مأمورین به‌حدی رسید که قدرت کار از کارکنان بیمارستان سلب شده بود. وی در پایان اطلاعیه به‌عنوان خدمتگزار مردم سنندج و بر حسب وظیفه و کالت دادگستری که دارد، درخواست رسیدگی فوری به این وقایع را کرده است.

همچنین بنا بر آمار بیمارستان نیروی هوایی (تهران)، پیکر ۲۴ کشته‌شده و ۷۰ مجروح در

بررسی اسناد ساواک

موضوع: راهپیمایی پزشکان کرمان راهپیمایی پزشکان بهداری و بهزیستی و جمعیت شیر و خورشید سرخ کرمان و تعدادی از نرس‌های بیمارستان‌ها که در روز ۲/۱۰/۵۷ انجام گرفته و همبستگی خود را به فرهنگیان متحصر در آموزش و پرورش کرمان اعلام نموده‌اند. گردانندگان و محرکین اصلی این راهپیمایی به عهده دکتر حسین احسان، دکتر بازرگان، دکتر

شب گذشته بالگردهای نظامی از اولین ساعات شروع تیراندازی به پرواز آمده و شروع به جمع‌آوری مجروحان و کشته‌شدگان کردند. این تلاش تمام شب گذشت ادامه داشت و بالگردهای دو پروانه‌ای هر بار حدود ۸۰ نفر کشته و مجروح را با خود به بیمارستان سلطنت‌آباد منتقل کردند. (اط ۱۱/۲۲ ص ۷؛ کی ۱۱/۲۲ ص ۲)

حمله مردم کرج به شهرداری این شهر و زندان «قزل حصار»

در حمله مردم کرج به شهرداری این شهر چند نفر کشته و عده‌ای نیز مجروح شدند. به نقل از مطبوعات پیکر ۵ کشته در بیمارستان شیر و خورشید این شهر و ۴ کشته در بیمارستان کسری وجود دارد. همچنین تعداد مجروحان منتقل شده به بیمارستان شیر و خورشید ۲۵ نفر و بیمارستان کسری ۵۰ نفر اعلام شده است.